

In Bed

Hud mot päls, hand på tass, höft vid höft. Kropp mot kropp.

Meg Daley Olmert gav 2009 ut boken *Made for Each Other – the Biology of the Human-Animal Bond*, en bok som går på djupet med att beskriva bandet mellan människor och djur. Med hjälp av den senaste forskningen inom neurovetenskap, zoologi och antropologi beskriver hon bland annat de neurokemiska processer som skapar band mellan människor och djur. Som ett exempel beskriver hon hur produktionen av "kärlekshormonet" oxytocin ökar på samma sätt då vi klappar vår hund, som då en mamma håller sitt barn. Kroppskontakt mellan människor och andra däggdjur skyndar också på läkning av sår, stabiliserar blodtrycket, sänker nivån av stresshormon och lindrar både fysisk och psykisk smärta.

Denna bok var en skatt att finna då den så tydligt beskriver biologin både hos människan och djuret i förhållandet till varandra. Tidigare var det som jag upplevde med djur, något jag bara kunde tala om med vissa vänner och bekanta. Vi utbytte upplevelser och tankar om våra djur. Något som kan vara svårt att göra på en mera allmän nivå eftersom det oftast blir betraktat som något subjektivt och tillhörande privatlivet.

Men kan anledningen till att vi i västvärlden idag har rekordmånga sällskapsdjur, vara ett mycket grundläggande behov hos människan av kontakt med andra däggdjur? Ett behov som i mindre och mindre utsträckning blir uppfyllt, efterhand som bönderna blir färre och de som föder upp djur, numera arbetar industriellt.

För femtio år sedan fanns fortfarande många små bondgårdar med lite kor, grisar, höns, får, kanske en arbetshäst, en hund och katt som höll möss och råttor borta. Bonden klappade om korna i stallet och barnen hade alltid djur att kela och leka med.

Själv är jag lyckligtvis uppväxt på liknande sätt. Vi hade ingen riktig bondgård, mina föräldrar försörjde sig med annat jobb, men vi hade självhushåll; alltid en ko, en suga som fick griskultingar varje år, höns, några getter, kaniner, katter och en hund.

När jag behövde tröst som barn sökte jag den hos min hund, eller hos den ko och kalv som jag ryktade och skötte om så som tjejer brukar sköta sin häst. Mina föräldrar arbetade alltid och var stressade precis som många föräldrar är idag. De hade inte tid att kramas och sitta och mysa med oss barn i soffan.

Jag tror det har varit så här väldigt långt tillbaka i tiden, att föräldrar arbetat mycket och att barnen har lekt och legat och vilat med bland hundar och katter. Om natten låg människor tätt ihop och sov och fick också där behovet av kroppskontakt uppfyllt; oxytocinet kunde flöda. Det finns bilder från början av 1900-talet som visar hur urinvånarna i Australien ligger tätt, tätt ihop i en cirkel och sover, barnen innerst, längre ut vuxna människor och tama dingos. Fortfarande i Australien finns uttrycket "a three dog night" som betyder att natten varit så kall att man behövt tre hundar för att hålla värmen.

Efterhand som vi här i västvärlden blivit rikare och fått mera boendeyta, uppmanas barn att sova i egen säng och eget rum och de vuxnas säng har alltmer sexualiserats. Människor utan kärlekspartner sover alltså alltmer ensamma. Det finns ett behov av djur att leva och sova tillsammans med.

Det finns flera andra anledningar till att jag velat beskriva den fysiska beröringen mellan djur och människa just i sängen. Vilan har varit ett speciellt intresse för mig i många år. Dels för att den kan vara väldigt svåruppnådd och dels för att ett djur eller en människa är så vacker, så helt inne i sig själv när den vilar. Sängen är också det lugnaste stället i ett hem, och så intimt att det varit intressant för mig som fotograf att få lov att komma in i sovrummet hos bekanta och fotografera.

Lisa Strömbeck, oktober 2015